

ДОЦІЛЬНІСТЬ ВИРОЩУВАННЯ ТЮТЮНУ В УКРАЇНІ

Рудь А.В., аспірант

e-mail: rud.anatoliy.83@gmail.com

Подільський державний аграрно-технічний університет

Тютюн вирощувався ще в VI столітті до нашої ери. У I столітті до нашої ери американські індіанці почали використовувати тютюн з метою використання у медичних і релігійних цілях. У 1492 році тютюн був переданий Христофору Колумбу американськими індіанцями як подарунок і, незабаром, тютюн був завезений у Європу, і його почали вирощувати повсюдно. Поширенню тютюну в Європі посприяв французький посол в Португалії Жан Ніко. У 1561 році він відправив Катерині Медичі в якості подарунка сухе листя тютюну. Він радив французькій королеві вдихати аромат цього листя у разі мігрені. Запропонований засіб сподобався королеві й згодом став популярним у французької аристократії. Його назвали «poudre a la reine», що в перекладі означає «порошок королеви».

Якщо до XX століття гнітючу перевагу одержував тютюн для курільних трубок і сигари, то в XX столітті поступово виходять на перше місце в загальному обсязі тютюнового виробництва сигарети.

Сьогодні вирощування тютюну в Україні є «вмираючою» галуззю через кліматичні і ринкові причини. Але суворе регулювання державою даного виду діяльності також обмежує можливість відродження такого виду бізнесу.

Потенціал якості виробленого в Україні тютюну річ спірна. З одного боку, дослідники відзначають його неконкурентність щодо тютюну, вирощеного в субтропічному кліматі. З іншого, той же сорт «Вірджинія» цілком культивують тютюнники-любители в Україні. Вітчизняні дослідники тютюнництва, в свою чергу, відзначали, що, якщо український тютюн і не годиться для виробництва дорогих сигаретних марок, то більш ніж придатний для бюджетного цінового сегменту.

На сьогоднішній день майже 70% всіх сигарет, що продаються в Україні, представлені в низькому і середньому цінових сегментах. Ціна такої продукції складає до 45 гривень за пачку. Високий ціновий та преміальний сегменти мають тенденцію до скорочення – за останні п'ять років їхня частка в сумі зменшилася на 10%, що є наслідком надмірного підвищення ставок акцизного податку і, відповідно, зростання цін на сигаретну продукцію.

Нелегальна торгівля є головною причиною скорочення легального ринку тютюнових виробів. У 2020 році обсяг ринку становив 44 мільярди сигарет, що на 13,5% менше, ніж було продано у 2019 році. За оцінками аналітиків, у 2021 році легальний ринок сигарет скоротиться до 39 мільярдів, що на 12% менше, ніж у минулому році.

Тютюнництво – як складова галузь рослинництва сприяє економічному зростанню держави й забезпечує необхідні умови для розв'язання багатьох соціальних проблем. Тютюнова галузь є однією з провідних індустрій за кількістю податкових відрахувань до національного бюджету. Так, у 2018 році виробники тютюнової продукції сплатили до Державного бюджету понад 40,5

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В РОСЛИННИЦТВІ

IV ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВА ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ (10 травня 2021 р.)

млрд. грн податків, з яких 29 млрд. грн складає акцизний збір з тютюнових виробів. Виробництво сигарет в нашій державі повністю організоване на імпортованій тютюновій сировині, яка зазвичай є різної якості. Тому, на рівні держави необхідно прикласти всі зусилля, щоб відтворити власне виробництво тютюну з оптимальними параметрами якості, що відповідають міжнародним стандартам і забезпечити його ефективне функціонування.

В Україні вирощують близько 14 сортів тютюну, в основному в Хмельницькій, Вінницькій, Івано-Франківській, Тернопільській, Львівській, Одеській, Закарпатській і Чернівецькій областях. Фермер Валерій Покотило зі Львівщини стверджує, що вирощувати тютюн значно вигідніше, ніж інші нішеві культури. Він 5 років підряд вирощує його на присадибній ділянці, отримуючи по 100 тис. грн чистого прибутку.

Таким чином, проблеми, які існують у виробництві тютюну в Україні потребують комплексного вирішення. Науковці сьогодні повинні запропонувати виробникам сучасні технології вирощування тютюну, враховуючи оцінку, адаптованих до умов вирощування сортів тютюну.

Останніми роками як в світі, так і в Україні спостерігається тенденція до зміни погодно-кліматичних умов. Якщо проаналізувати ситуацію в цілому, як стверджують агрометеорологи, відбувається глобальне потепління, але поряд з цим відбувається не лише підвищення температур, але спостерігається перерозподіл опадів, тому слід здійснити оцінку сортів тютюну, придатних для вирощування у конкретних ґрунтово-кліматичних умовах та удосконалити існуючі технології вирощування тютюну шляхом впровадження нових, дієвих технологічних заходів, що сприятимуть отриманню оптимальної продуктивності тютюнової сировини.

Метою наших досліджень є порівняльна оцінка сортів тютюну вітчизняної та закордонної селекції та розробка окремих технологічних заходів вирощування тютюну в польових умовах. В експеримент включено сорти: Ювілейний, Pallagi 5, Nevesi 9, Молдавський 456.

Список використаної літератури

1. Бялковська Г.Д. Криза тютюництва та шляхи її подолання. *Сталий розвиток економіки*. 2013. №2. С. 23–29.
2. Офіційний сайт Держкомстату України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Бялковська Г. Д. Наукові засади забезпечення конкурентоспроможності тютюнового виробництва в аграрному секторі економіки України. *Інноваційна економіка*. 2013. № 11. (49) С. 21–27.